

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

Oldest Lithuanian Newspaper in the World - Founded 1886

REC'D JUL 25 1974

88 M. 10 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1974 M. LIEPOS (JULY) 12 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

Teis. Antanas Diržys prisaikdina SLA Pildomąją Tarybą: iš dešinės viceprezidentas Aleksandras Čaplikas, prezidentas Povilas Dargis, sekretorė Genovaitė Meiliūnienė, Izdininkė Eufrozina Mikužiūtė, Izdo globėjos Josefina Mileriūtė ir Christine Austin ir daktaras kvotėjas Danielius Degesys.

SĖKMINGAS SLA 58-ASIS SEIMAS

Valerija Tysliavičienė

SLA 58-asis Seimas Boston, Mass., liepos 1-4 dienomis praėjo sklandžiai, darbingai ir pakilusioje nuotaikoje. Iš 140 SLA Kuopų išrinktų delegatų į Seimą atvyko 101, apie 20 delegatų mažiau negu buvo prieš 2 metus Miami Beach, Floridoje 57-ajame Seime. Tai nuostabu, nes per paskutinius du metus SLA narių, kaip ir visų lietuvių organizacijų narių, bei laikraščių skaitytojų, skaičius labai sumažėjo dėl nepaprastai didelio mirtingumo ir senatvės. Tai liūdnas reiškinys. Bet džiugu tai, kad kol dar ne per vėlu, delegatai parodė didelį pasiryžimą ateityje daugiau pasidarbuoti naujų narių į SLA prirašyti.

Siame Seime dalyvavo tik trys delegatai, kuriuos būtų galima laikyti tikrais "jaunuoliais": poetė Eglė Juodvalkytė, iš 185 Kp., E. Chicago, Ind., A. Matulevičius iš 216 Kp., Erie Pa. ir Janina Kourpoulus iš 173 Kp., Lowell, Mass. Kiek daugiau buvo vidurinio amžiaus delegatų, bent trečdalis sudarė jau gilesnio garbingo amžiaus sulaukę SLA ilgamečiai veikėjai.

Liepos 1 d. Seimą atidarė rengimo komisijos pirmininkas Aleksandras Čaplikas. J. Mileriūtei, J. Comley-Andriulionytei ir A. Januškevičienei vadovaujant ir delegatams pritariant, buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

Lietuvių kilmės Geraldine Malinowski, Bostono mero Kevin A.

White vardu, pasveikino Seimą ir įteikė proklamaciją, kurioje mėras skelbia 1974 m. liepos 1 d. "Lithuanian Alliance Day" Bostone. Mėro sveikinimą lietuvaite atstovė baigė lietuviškai: "Ačiū labai!" Po to SLA prezidentui Povilui Dargiui Seimo rengimo komisijos vardu A. Čaplikas įteikė simbolinį raktą į Bostono miestą ir pakvietė SLA prez. P. Dargi oficialiai SLA 58-ąjį Seimą atidaryti.

Povilas Dargis, pradėdamas 19-uosius metus kaip SLA prezidentą, jo seimams vadovauja jau devintą kartą. Jo platus patyrimas, taktas ir griežtas prisilaikymas parlamentarinės tvarkos daug padėjo Seimą sklandžiai praversti be jokių

incidentų. Veik visus delegatus jis pažįsta asmeniškai, niekas negalėjo skustis negavęs balso kalbėti ar savo minčių pareikšti.

Oficialiai pasveikines delegatus prez. P. Dargis pareiškė, kad Seimas pravedamas dr. Jono Sliūpo, vieno SLA įkūrėjų, pagerbimo ženklu.

Paskelbė Mandatams priimti komisiją, į kurią kviečia: Anną Jagielą iš Chicagos, Petrą Jonušką iš Windsor, Ont., Kanados Vytautą Mačį iš Worcester, Mass. ir Lionginą Kapecką iš Hartford, Conn; pristato naująją SLA sekretorę Genovaitę Meiliūnienę, kurią pakviečia atlikti delegatų vardošauki.

Tęsiama 3 psl.

SLA 58-jo Seimo rengimo komisijos pirmininkas A. Čaplikas prezidentui P. Dargiui įteikia simbolinį raktą Bostono miesto. Kairėje - SLA sekretorė G. Meiliūnienė. S. NARKELIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

Dr. Kazys Bobelis Tarptautiniame Kongrese

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Bobelis liepos 9 d. išskrido į Tarptautinį antikomunistinį kongresą, kuris liepos 14 - 20 dienomis įvyks laisvosios Kinijos - Taiwano - sostinėje Taipei. Pavergtoms tautoms atstovauti pirmą kartą parinktas lietuvis.

Delegacija iš Amerikos sudaryta vadovaujant kongresmanui E. Derwinski, nors jis pats į kongresą vykti negalės.

Vykdamas į tą tarptautinį kongresą Azijoje, dr. K. Bobelis nuveš Lietuvos genocido knygos ir paskleis ją tarp kongreso dalyvių. Kongresui vadovaus Taiwano valstybinių ryšių ministeris Ku-Cheng-Kong. Kongreso šūkis - Kova prieš komunizmą dėl tautų laisvės. Pagrindinė kongreso diena, kurioje kalbės ir dr. K. Bobelis, bus liepos 18 d., pavadinta Pasaulio laisvės diena.

Tai bus 7-tas antikomunistinės lygos tarptautinis kongresas. Si lyga įkurta 1967 m. Ją sudaro pavergtų ir antikomunistinių tautų atstovai.

A. PETRUSEVIČIENĖ ATVYKO Į AMERIKĄ

Anastazija Petrusevičienė po 30 metų birželio 18 d. atvyko pas broli į Hartford, Conn. Ji buvo viena iš 12 JAV piliečių dešimtmečius laukusi grįžimo į Ameriką. Apie likusių 11 JAV piliečių likimą žinių dar nėra. Petrusevičienė buvo paleista prieš Nixono atvykimą į Maskvą.

A. Petrusevičienė dabar yra 60 metų amžiaus. Ji buvo gimusi Elizabeth, N. J. 1914 metais ir per pirmojo Pasaulinio karo su tėvais parvyko į Lietuvą. 1951 m. sovietai ją išvežė į Sibirą, kur ji kalėjo 6 metus. Apie savo pergyvenimus Sibire ir Lietuvoje Petrusevičienė tylėjo, nenorėdama pakenkti likusiems giminėms ir draugams.

Dabar ji norėtų aplankyti gimines Chicagoje ir galbūt ten apsisotiti. Lietuvoje ji buvo plaukų tvarkytoja ir šioje srityje norėtų dirbti Amerikoje.

Dr. Vytautas Dambava, kuris per paskutinius trejus metus dirbo JAV ambasadoje Buenos Aires, Argentinoje pirmuoju sekretorium, iškeliamas į Venezuelą. Dr. Dambavai ir jo šeima liepos 14 d. ruošiamos iškilmingos išleistuvės. Seimyninis atsisveikinimas su dr. Dambava įvyko birželio 30 d.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD
was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Sirvydas; English Editor Demie Jonaitis; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. EDITORIAL and ADMINISTRATIVE OFFICES at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

GRIAUNA LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Jau buvo Vienybėje rašyta apie mažą grupelę tautiečių, kurie, nesiskaitydami su daugumos valia, bet kokiu kaina norėjo išsilaikyti "valdžioje" Cicero lietuvių kolonijoje. Panaši grupelė "veikėjų" yra atsiradusi ir Marquette Parko lietuvių kolonijoje, kur irgi nenori atiduoti pareigų teisėtai išrinktai valdybai.

Tas būrelis Bendruomenės skaldytojų sudarė net Vid. Vakarų apyg. valdybą, o taip pat inkorporavo ir visos Amerikos "Lietuvių Bendruomenę". Negana to, jie norėjo sugriauti ir JAV LB Tarybos suvažiavimą Chicagoje, o savo organe Naujienose sufabrikavo net Garbės Teismo pasisakymą (gana keista, jog tas Teismas į šią fabrikaciją spaudoje visai nereagavo).

JAV LB Marquette Parko apylinkės Biuletenyje Nr. 1 (1974 m. gegužės 20 d.) rašoma apie Lietuvių Bendruomenės griovimą. Kadangi tas rašinys yra dokumentinis ir išsamus, jį čia ištiesai persispausdiname:

Du ryškiausi Bendruomenės griovimo pavyzdžiai

Visuomenei taip pat turime pranešti, kad "įsikūrė" antra JAV Lietuvių Bendruomenė ir išregistravo Illinois valstijoje. Ta naujoji Bendruomenė įregistruota tuo pačiu vardu, kaip ir mūsų jau 20 metų veikianti: "The Lithuanian American Community of the United States, Incorporated". Ją įregistravę yra šie: Andrius Juškevičius, Jonas Švedas, Antanas Tauginas, Aldona Brusokas ir Antanas Zumaris. Tai susirinkimo nušalinti buvusios LB Cicero Apyl. V-bos nariai. Įregistravimo akte nurodyti tikslai žodis žodin paimti iš JAV LB Įstatų. "Bendruomenę" įregistravusių agentu yra prisistatęs Andrius Juškevičius. Reikia manyti, kad A. Juškevičius save dabar laiko JAV LB Krašto V-bos pirmininku, o visi kiti tos v-bos nariais. Bet JAV LB Vid. Vak. apylinkėms 1974 m. gegužės 10 d. laišku A. Juškevičius prisistato ir kaip tos apygardos valdybos pirmininku. Tačiau visi žinome, kad JAV LB Krašto V-bos pirm. yra Juozas Gaila, o JAV LB Vid. Vak. Apyg. pirm. - Romualdas Kronas. Abu teisėtai išrinkti JAV LB Įstatų numatyta tvarka. Argi tokia A. Juškevičiaus elgsena nėra Bendruomenės griovimas? Savavališkai pasiskelbti ir Illinois valstijos įstaigoms prisistatyti JAV LB atstovaujančiu pareigūnu ir į LB apylinkių v-bas kreiptis joms prisistatant JAV LB Vid. Vak. Apyg. pirm., yra jau niekas kitas, kaip tik didelis nusikaltimas Lietuvių Chartai, tautiniam solidarumui, demo-

kratiniam principui ir įžūlus JAV LB Įstatų laužymas. Kas, kaip, kada ir kuo gali pateisinti šio žmogaus ir jo bendrakeleivių elgseną? Ne bent tik bolševikai, nes jie iš to turi labai daug naudos.

Kitą ryškų Bendruomenės griovimo pavyzdį parodė penki Marquette Parko gyventojai: Augustinas Orentas, Stasys Grigaravičius, Laima Vaičiūnienė, Adomas Ūselis ir Kostas Januška. Tai taip pat daugumoje buvę Marquette Parko LB Apyl. v-bos nariai, kurie ne tik atsisakė perduoti naujai, teisėtai susirinkimo išrinktai v-bai išdą bei bylas, bet irgi Illinois valstijos įstaigose išregistravo kaip teisėta LB Marquette Parko Apyl. V-ba. LB apylinkę jie įregistravo: "Lithuanian American Community of Marquette Park".

Šie du pavyzdžiai aiškiai įrodo kokią didelę žalą šie žmonės daro lietuviškam reikalui ir išveda vieną įsidėmėtiną paralelę. Būdami labai nežymūs ir neskaitydami, Nepriklausomos Lietuvos bolševikai savo tikslams įgyvendinti ir tautai naikinti kvietėsi pagalbą iš Maskvos. Taip pat būdami neskaitydami ir negalėdami Bendruomenės vadovybės laimėti rinkimų keliu, Bendruomenės priešai kviečia nesusingaudančius Cicero policijos ir Illinois valstijos pareigūnus.

Gal kada nors ir bus rastos tikrosios šios visos jų veiklos priežastys, bet kol tai atsitiks, tie visi Bendruomenės griovėjai išsivijai padarys daug žalos. Žinoma, jei pozityvūs bei nuosaikūs išsivijos lietuviai laiku nesusipras ir šios griovėjų grupės iš savo tarpo neišjungs. O tai padaryti jau aukščiausias laikas, nes ta grupė Bendruomenę griauna jau keliolika metų.

Vilniaus konservatorijos auklėtiniai - Lietuvos valstybinis kvartetas, apvažinėjęs daugelį valstybių pastovų darbą gavo puikiausiam Tarybų S-gos kurorte Soči.

Maskvoje įvyko konkursas. Jo tikslas - atrinkti geriausią Tarybų S-gos styginį kvartetą, kurį pasiųs į tarptautinį pasaulio muzikų konkursą. Maskvoje laimėjo - lietuvių kvartetas! Atrankinio koncerto laiku jiems plojo ne tik publika, bet ir teisėjai, ko teisėjams nederėtų daryti. Kontestui laimėti jie grojo 11-ąjį Beethoveno kvartetą, W. Mozarto kvartetą, M. Ravelio, B. Bartoko ir D. Šaštakovičiaus kvartetus.

Kvartete 1-asis smuikininkas R. Šiugždinis, 2-asis smuikininkas St. Kiškis, Celo - S. Lipčius ir violončelės, E. Bielajevs.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

KNYGŲ DERLIUS LIETUVOJE.

Išsivijos spaudoje ir pokalbiuose mėgstama aimanuoti apie Lietuvoje naikinamą kultūrą ir vykdomą rusifikaciją. Kaip iš tikrųjų?

Lietuvoje kas mėnuo išeina 24 psl. sąsiuvinys "Naujos knygos", trijų didžiųjų leidyklų ir knygų prekybos valdybos biuletėnis. Čia skelbiami gyvenamojo mėnesio svarbesnių leidinių derlius. Štai imu pripuolamą "Naujų knygų" sąsiuvinį, 1974 m. kovo mėn. leidinį. Išleista:

M. Šumauskas - "Socialistinė Lietuva", 7,000 egz. lietuviškų ir 4,000 vokiškų.

J. Maniušis - "Mokslo ir technikos pažanga statyboje", 5,000 egz. rusiškų.

"Apie fizikos dėsnius" - 6,000 egz., "Įtemptasis polimercementinis betonas" - 3,000 egz. rusiškų, "Ekonomika" - XII tomo II šas. 500 egz.,

"Pėdsakai baigiasi ugnyje" - 12,000 egz., "Nuo Kauno iki Vilniaus 1502 dienos" - 10,000 egz.

K. Borūta - "Aukštosios pušys", 10,000 egz., A. Gričius - "Dramos", 8,000 egz., A. Biliūnas - "Rinktinė", 12,000 egz., Dautarto knygelė - 15,000 egz.

J. Kontauto eilėraščiai "Pirmoji banga" - 3,000 egz.

Vaikams ir jaunimui - 18 leidinių, viso 501,000 egz., nauji vertimai - 3 leidiniai, viso 55,000 egz.

Dailė - "M. K. Čiurlionis", 10,000 egz.

Muzika - 3 leidiniai, 13,000 egz.

Medicina - 2 leidiniai apie vaikų ligas, 25,000 egz.

Turistams - 5 leidiniai, viso 140,000 egz.

Vadovėliai, žinynai - 4 leidiniai, 35,000 egz.

Ir taip kas mėnuo, tik leidiniai vis kiti. Ir vis dauguma knygų išparduodama. Daugelio knygų pritrūkta.

Kaip matome, derlius nemažas, tiek knygų skaičius, tiek jų tiražai lietuvių tautos mastu yra labai gražūs. Dar pridėkime, kad ir Lietuvos periodika savo turiniu, išvaizda ir tiražais yra irgi labai graži. Ir dar nepamirškime gausią ir įvairią lietuvių meno saviveiklą.

Lietuvoje daug kas rūpinasi tautos komunistinimu, gausu ir rusifikacijos pastangų. Nėra tokios įstaigos, kuri rūpintųsi tautiniu auklėjimu. O visgi ir tautinėje srityje padaroma labai daug, daug kur padaroma ne mažiau, kaip pačiais geriausiais tautiniais nepriklausomybės laikais. Ir tai yra ne kokio organizuoto planavimo, o gyvos tautinės dvasios derlius. Šio didžiulio derliaus kaltininkai dažnai yra komunistai, partijos nariai. Ir jie yra gyvos tautinės dvasios atstovai, o ne džiūstanti išsivijos nulūžusi šaka.

Pokario laikais tūkstančiai partizanų nuėjo tais keliais, kurie vedė į kapus. Ir šiaip žmonių tūkstančius jie į kapus nutraukė. Tarp šių kovotojų buvo neabejotino patriotizmo, buvo ir pasiaukojimo (aukojo

ne tik kiti, bet ir savo gyvenimą ir gyvybes). Bet šis didingas ir kilnus patriotizmas neatstovavo gyvą, kuriančią ir norinčią išlikti ir gyventi tautą. Taip lygiai ir daugelio išsivijos atsiribojimas nuo jiems nepatinkamu keliu einančios tautos yra stipriai patriotinis, bet lietuviškąją dvasią veda į sunykimą, į mirtį. Ne tik kokios grupelės, bet ir visos išsivijos, net ir visos lietuvių tautos jėgomis čia nieko negalima pakeisti.

Jei Lietuva nebūtų tarybinė, aš manau, Šumausko raštai nebūtų spausdinami. Vietoj jų būtų spausdinami kiti koki raštai, kitokios ideologijos atstovai. Gal tie kiti raštai būtų ir geresni už Šumausko raštus, bet ligi tokio pakeitimo būtų prieita, tauta mokėtų baisyti kainą. Ar ta kaina nebūtų per didelė?

☆ ☆ ☆

Sako, po mirties Stalinas nuėjo į pragarą ir sutiko carą Nikolajų. Išišnekėjo. Carui rūpėjo išgirsti apie gyvenimą tarybinėje santvarkoje. Caras klausinėja, Stalinas aiškina: ir po revoliucijos Rusijoje paliko biurokratija, gausu visokio išnaudojimo ir t. t. Ir po revoliucijos žmonės tremiami į Sibirą, visame krašte įsigalėjęs girtuokliavimas ir t. t.

— O vodoros turite? - klausia caras.

— Kaipgi, pakanka, - atsako Stalinas, - pas tave buvo tik 38 laipsnių, o mes dabar darome 40-ties laipsnių, dviem laipsniais stipresnė.

— Tai sakyk, Stalintai, - klausia Nikolajus, - jei visa liko po senovei, tai ar buvo verta dėl tų dviejų laipsnių daryti tokią revoliuciją?

Vadinasi, ir revoliucijos siekiant, reikia pagalvoti, dėl dviejų vodoros laipsnių ar Šumausko raštų verta pagalvoti. . .

BRAZINSKAI TURKIJOS TEBESĖDI. . .

Aišku, kad lėktuvų grobimas šiandien pasaulyje nėra minimas geru žodžiu. Labai buvo gražu, kad mūsų Brazinskai Turkijoje pagaliau galėjo išsippnyti iš bėdos nors ir su amnestijom. Ir visgi Brazinskai paliko laukti teismo. . .

Kažkas atsitiko, kad jie paliko Turkijoje. Kažkas atsitiko, kad ir išsivijoje veiksmų entuziazmo nematyti. Taigi, pagal Talalą, visuomenė turi teisę žinoti, kas už jos nugaros daroma. Pagal tą teisę aš ir rekomenduočiau po Brazinskių "amnestijos" besilankiusius veikėjus nors kiek plačiau ir atviriau pasipasakoti, kaip jiems ten sekėsi. Ypač būtų miela išgirsti išpūdžius USA įstaigoje. Pasakokitės, nors aš žinau, kad malonumas menkas! . . .

Irena Balzekienė, įvairių amerikiečių bei lietuvių organizacijų veikėja, išrinkta Illinois Operos Guildijos pirmininke. Balzekienė yra St. Balzėko žmona ir uoliai talkina jo įsteigiamam Lietuvių Kultūros muziejui Chicagoje.

VIENYBĖ, 1974 m. liepos 12 d.

SLA 58-asis Seimas

Tęsinys iš 1 psl.

**DR. JONO ŠLIŪPO
PAGERBIMAS**

Poetė Eglė Juodvalkytė, SLA stipendininkė iš Chicagos, pradeda minėjimą Krėvės-Mickevičiaus (mirusio prieš 20 metų), Henriko Nagio ir dr. Jono Šliūpo biografinių žinių pyne. Bet pagrindinę paskaitą apie dr. Joną Šliūpą pateikė žinoma veikėja ir buv. SLA Iždo globėja, Vileišių šeimos narė Alena Devenienė, iš Kalifornijos, kuri jau vaikystėje asmeniškai pažinojo dr. J. Šliūpą.

Alenos Devenienės paskaita buvo įdomi ir turininga. Ji vaizdžiai ir dramatiškai pristatė dr. J. Šliūpą anų laikų veikloje, kai jis atvykęs į Ameriką sužadino lietuvišką tautinę sąmonę lietuviams burtis pirmajame Susivienijime iševijoje. Už tokią puikią ir istorinę paskaitą delegatai Aleną Devenienę pagerbė atsisotijimu ir gausiais aplodismentais.

Prezidentas Dargis apibūdino ir daktaro kvotėjo Stepono Biežio 33 metų darbą Susivienijimui, pažymėdamas, jog dr. Šliūpas ir dr. Biežis Amerikoje baigė medicinos mokslus, abu šioje šalyje buvo lietuviybės pionieriai, ir abudu priglaudė lietuviškos kapinės Amerikos žemėje. Visi dalyviai sudainavo "Lietuva Brangi", kurią dr. Biežis labai mėgo. Jo našlė Ona Biežienė buvo pagerbta atsisotijimu.

POPIETINĖ SESIJA

Šioje antroje SLA Seimo sesijoje tebesitęsė sveikinimai, garbės narių pristatymas ir komisijų paskirstymas.

Mandatų komisija pirmiausiai pranešė, kad Seime dalyvauja 6 SLA Pildomosios Tarybos nariai ir 89 teisėti delegatai. Vėliau prisistatė dar 6 delegatai, tokiu būdu viso susidarė 101 delegatas. Jie Seimo buvo visais balsais priimti. Ženkliams prisegti komisija —

O. Zorskaitė, L. Novogrodskienė ir M. Miščikienė prisegė ženklelius, o A. Andrulionis kiekvienam delegatui įteikė po bilietą į tą patį vakarą įvykstantį susipažinimo su Bostono ir kitų vietovių lietuviams, banketą Lietuvių Piliečių Draugijos Klube, So. Bostone.

Į sekretoriata buvo pakviesti A. Kalvaitis, O. Indrelienė ir E. Juodvalkytė. Prezidento siūlomą mandatų komisiją ir Sekretoriata Seimas vienbalsiai patvirtino.

Seimą sveikino visa eilė delegatų ir svečių. Išskirtina buvo SLA garbės narė J. Tumavičienė, kuri Susivienijimui yra prirašiusi daugiau 500 narių. Ji tebesidarbuoja ir dabar, nors jos sveikata labai sušlubavo. Po Tumavičienės, sveikino jauniausias Seimo delegatas A. Matulevičius iš SLA 216 Kp., Erie, Pa., tęsdamas savo tėvų prieš 25 metų pradėtą tradiciją, atstovavo Kuopą, kurią jo tėveliai prisidėjo

Alena Devenienė, delegatė iš Los Angeles, Cal., jausmingai pateikia paskaitą apie dr. Joną Šliūpą.

Seimo delegatai pagerbė nusipelnusių SLA Garbės narę J. Tumavičienę, sudainuodami Ilgiausių Metų. Ji sėdi greta savo dukros ir A. Devenienės (dešinėje) ir draugų - kairėje.

įsteigti. Dabar SLA vardu Erie, Pa. veikia didelis klubas, kurio vertė apie 1/2 milijono dolerių.

Kupinas energijos ir entuziazmo Seimą pasveikino dr. Vytautas P. Dargis, kurį į Susivienijimą Chicagoje prirašė dr. S. Biežis. Sveikino garbės narys poetas laureatas, adv. Nadas Rastenis iš Baltimore, Md.; spaudos atstovai J. Sonda, Keleivio red. Bostone; M. Gudelis, Naujienų red. Chicagoje ir V. Tysliavienė, Vienybės leidėja Brooklyne. Seimą dar sveikino Lionginas Kapeckas, kuris Hartford, Conn., vadovauja lietuvių radijo programai; Skundų ir Apeliacijų komisijos pirm. A. Diržys, SLA organizatoriai M. Klimas, Susivienijimui iki Seimo prirašęs 59 naujus narius ir J. Baika, pralenkęs visus organizatorius, prirašydamas net 71 nari!

Svečias iš Washingtono-Antanas Vaivada (kurio ir tėvai buvo uolūs SLA veikėjai), sveikindamas Seimą pabrėžė, jog SLA įnašas į Amerikos ekonominę ir kultūrinę gyvenimą įrašytas ne tik į lietuvių, bet ir į pačios Amerikos istoriją. A. Vaivados visi šeimos nariai - žmona, sūnus ir dvi dukros - yra SLA 85 Kuopos nariai. Milda Vaivadienė, kaip ir jos motina M. Baronienė iš Chicagos, Seime dalyvavo kaip delegatės. Baigęs kalbą A. Vaivada teikė SLA \$100.00 auką.

Šioje sesijoje prezidentas Dargis dar spėjo paskirti sekančias komisijas:

Maršalkos - A. Audriulionis ir E. Prekerienė;

Skundų ir Apeliacijų komisija - A. Diržys, A. Stankus ir E. Čižauskienė;

Balsų Skaitymo - J. Šarapnickas, J. Drasutis, A. Baika ir P. Polgriemas;

Tęsiama 4 psl.

Pirmoje eilėje iš dešinės: Ona Biežienė, buv. SLA daktaro kvotėjo Stepono Biežio našlė, kurią seimas pagerbė atsisotijimu; delegatės B. Kalvaitienė ir M. Baronienė iš Chicagos, bei kiti.

Atidarant SLA 58-įj Seimą, sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

NUOTRAUKOS S. NARKELIŪNAITĖS

Bostono lietuviai su newyorkiečiais SLA susipažinimo vakarieneje Lietuvių Piliečių Klube, So. Bostone. Iš dešinės: J. Valaitis, E. Prekerienė, bostonietis, dabar gyvenęs Floridoje J. Kasmauskas, jau sulaukęs 91-erius metų. Šeštoji iš kairės - A. Mockuvienė, buv. SLA Iždo globėjo S. Mockaus našlė. Greta stovi Bostono lietuvių veikėja Namaksienė.

Susipažinimo vakarieneje. Iš kairės - buv. SLA centro sekretorius dr. Algirdas Budreckis su žmona, dabar gyvenęs netoli Bostono; toliau - Gintaras Karogas su viešnia iš Lenkijos, Lioginas Kapckas iš Hartford, Conn., Janina Kouropoulos iš Lowell, Mass. ir kiti svečiai.

Susipažinimo vakarieneje. Sėdi (iš kairės): M. Baronienė iš Chicagos, jos dukra Milda su vyru Antanu Vaivada iš McLean, Va., Ona Yoxenienė iš New Yorko, bostoniečiai Danielius Averka (buvęs Brooklynietis) ir Juozas Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas. Stovi (iš k. i. d.): V. Tysliavienė, J. Valaitis, Bronė Spūdienė ir Marija Wasilka iš New Yorko, Ona Indrelienė iš Toronto, Ont. ir Josefina Mileriūte iš Chicagos.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

IŠLEIDO ATLASĄ

Vilniaus Mokslų Akademijos Istorijos Institutas išleido Lietuvos archeologijos atlaso pirmąją knygą, kurią paruošė grupė lietuvių archeologų. Darbui vadovauja dr. Rimutės Jablonskytė-Rimantienė. Surašyta apie 800 akmens amžiaus archeologinių paminklų. 11-jame skyriuje - aprašomi daugiau kaip 2,500 kirvukų, kaplių ir kt. III-ame skyriuje pateikta Žalvario laikų dirbiniai, 25 žemėlapiai, iš kurių galima atsekti dirbinių pasiskirstymą vietovėmis. Dabar ruošiamasi išleisti dar 2 tomus, kuriuose bus pateikta 860 Lietuvos piliakalnių ir įvairių XVI—XVII Amžiaus žemės pylimų aprašymų.

Algirdas Landsbergis su žmona viešėdamas Europoje, surengė tris savo kūrinių vakarus Miunchene, Romoje ir Londone. Jis skaitė ištraukas iš "Meilės mokyklos", "Gluosnių vėjuje", su žmona Janina ištrauką anglų kalba iš "Barzdos". Didžiausio dėmesio susilaukė apsakymas "Dangūs tuštėja, dangūs pildosi".

Stepas Zobarskas su talkininkais paruošė anglų kalba didelę lietuvių prozos antologiją, kuri jau atiduota spaustuvei. Išleidžia S. Zobarsko Manylands Books leidykla. Savo atsišaukimais prašė visuomenės knygai išleisti suaukoti \$12,000. Gautas aukos nepadengė šios sumos, bet padėjo Lietuvių Fondas.

SLA 58-tas Seimas

Tęsinys iš 6 psl.

Laiškų skaitymo - O. Biežienė, H. Vilkelienė, B. Jonuškiene, E. Jankus ir C. Sodaitienė;

Tautiškių Centų - P. Šukys, J. Žilinskas ir M. Stanislovaitytė;

Rezoliucijų - E. Juodvalkytė, J. Drevin, dr. V. Dargis ir J. Valaitis;

Komisijų komisija - N. Bayorienė, B. Spūdienė ir J. Andriulionis.

Seimas visas komisijos vienbalsiai užtvirtino.

Baigiant sesiją Prezidentas Dargis paprašė delegatų sutikimo išreikšti užuojautą delegatui J. Kraskinskui iš Worcester, Mass. kuris negalėjęs Seime dalyvauti dėl sveikatos sunegalavimo. Dar trumpai pakalbėti pakvietė neseniai į SLA įstojusį narį V. Mačį iš Worcester, Mass.

SUSIPAŽINIMO VAKARIENĖ

Didžiulė Lietuvių Piliečių klubo salė So. Bostone sutraukė visus delegatus, svečius, taip pat daug vietos lietuvių. Prie skanios vakarienos ir gėrimų, kuriuos paruošė vietos lietuvių moterys, apie 300 lietuvių turėjo progą pabendrauti. Svečiai ir delegatai linksminosi iki vėlyvo vakaro, šokiams grojant Joanne Marshall ir jos palydovų orkestrui.

Susipažinimo vakarienos komitetui vadovavo A. Andriulionis. Jam talkino: Monica Plevock, Regina Baikaitė, Lorraine Harris, Jonas Karinska ir Alfonsas Baika.

Pabaiga sekančiame numeryje

VIENYBĖ, 1974 m. liepos 12 d.

PROF. V. K. JONYNAS: ATSIKVĖPIAU LIETUVOS ŽEMĖJE

GIMTOJO KRĄSTO RED. V. BALTRĖNO INTERVIEW SU PROF. VYTAUTU K. JONYNU, KURIS NESENAI GRĮZO IŠ LIETUVOS.

ZURNALISTAS:

— Gerbiamas profesoriau, leiskite pradėti pokalbį nuo temos, kuri kartais pavadinama net problema. Tema, tiesa, nauja, bet pats faktas, kad kalbamės čia, Lietuvoje, ją savotiškai atšviežina. Žinome, kad Jūs ir anksčiau nesutapdavote su tais, kurie norėtų užkirsti kelią išvykai bendrauti su tėvyne. Ką apie tai pasakytumėte dabar, arčiau susipažinęs su šiuolaikiniais Lietuvos gyvenimu, su mūsų kultūros reikšmėmis?

Prof. V. K. JONYNAS:

— Tėvų žemė ir gimtasis kraštas su savo gilia istorine praeimi, su gimtąja visus mus jungiančia kalba, su mūsų papročiais ir tradicijomis yra kiekvienam lietuviui tas brangus turtas ir nepertiraukiama grandis, kuri lydi ir lydės kiekvieną lietuvį iki grabo lentos.

Su retu džiaugsmu suasavo manoji krūtinė, įtraukus į plaučius gryną tėvynės orą. Su nuostaba akys gaudė žintus primirštų reginių, Vilnius, jo architektūra, kalneliai, vėjas, debesys ir dangus ošė muzika, kurios aš taip labai buvau pasilgęs.

Kultūros pulsas jautėsi kiekviename žingsnyje, o nuveikti šioje srityje kultūrininkų darbai glostė mano kaip lietuvių ambiciją, kėlė pasididžiavimą ir padėką rankoms, toms dirbančioms rankoms, kurios tą visa sukūrė.

Žinau, kad šių eilučių skaitytojui atrodo, jog čia yra daug sentimentalumo, bet kas palieką iš žmogaus, kuomet jis praranda jausmus?

Jūsų kultūrinio gyvenimo pulsas yra taip galingas, prasmingas ir gražus, kaip Digrio vargonai, palydimi Lietuvos kamerinio orkestro, kurį su taip dideliu malonumu išsklaidė Paveikslų galerijoje.

ZURNALISTAS:

— Nedovanotina būtų, jeigu iš plačiau aprėplamos visumos neišskirtume to, kas Jums artimausia. Dailininkų darbai, kūrybinės sąlygos, perspektyvos, neabejojau, Jūs domno. Ar daug buvo progų susitikti su kolegomis, apsilankyti studijose, pasišalinti po muziejus? Kokį išsivežate išspūdį?

Prof. V. K. JONYNAS:

— Šis klausimas savo platumu užpelnytai pareikalautų plačios studijos. Neapibrinkate, manydami, kad mano draugų ir kolegų atliekami darbai, darbo sąlygos ir pasiekti

laimėjimai mane ypatingai domino. Nepajėgsiu išvardinti vardų ir apibūdinti kiekvieno kūrėjo pasaulio ir jo laimėjimų. Negaliu nesuminėti mano draugų, kurie pavertė daug savo taip brangaus laiko, mane globdami Vilniuje, aprodydami studijas, vašindami ir vežiodami Vilniaus apylinkėmis, pasiekiant Kauną, Alytų, Druskininkus ir Trakus. Pirmoje eilėje Dailininkų sąjungos vadovų — Vilniuje dail. J. Kuzminskio, o Kaune dail. P. Stausko, kurie sudarė sąlygas pasimatyti su šiuo miestu dailininkais. Ačiū kolegoms E. Jurėnui, G. Jokūboniui, K. Bogdanui ir jų žmonoms, kurie nugalėjo distancijas ir savo autovairuotojų sugebėjimus žauniai praktikoje įrodė.

Draugo P. Gudyno toll stekiančios rankos mane kilnojo iš vieno muziejaus į kitą, iš koncertų salių į teatrus, iš parodų salių į pavienes dailininkų studijas, ir taip per trumpą laiką išsamiai susipažinau, kam ir kaip plaka kūrybinga lietuvių širdis.

Žinau, kad jums daug kas sakė, kokiu nuostabių tampa vystosi ir auga jūsų kūrybinės galios. Šie kūrybinių galių paminklai ne tik miestuose, jų parkuose, muziejų rūmuose, bet ir mokyklose, ligoninėse, viešbučiuose, valgyklose ir pagaliau kokių nors — visur gaivina lietuvi, jį apsupdami ir šildydami kūrybinių galių šiluma.

Si šiluma priinama ir skiriama visiems dirbančioms žviesnei Lietuvos atečiai.

ZURNALISTAS:

— Ką Jūs, profesoriau, laikote labiausiai brangintina šiuolaikinėje Lietuvos dailėje, architektūroje? Ar susilaukė Jūsų dėmesio jaunesnioji karta, mūsų dailės atžalynas?

Prof. V. K. JONYNAS:

— Manė stebina visų meno šakų ne tik tarptautinis meninis lygis, bet ir poreikis gyvenime turėti visas gyvas meno šakas. Skulptūra, dekoratyvinė dailė, freska, tapyba ir grafika taip veržliai klesti, kaip vasarą derlingoje žemėje. Vitražai, kurie pasauliui nežinomu lig šiol technišku atlikimu, savo išpūdžiu ir grožiu pritrinkiančiai džiugina. Keramika, audiniai, kilimai su nuostabia Balčikonio fantazija, technišku išradingumu, formatu ir menine išraiška sulaukė atsivėrimo, kuomet džiaugsmas turi prasiveržti iš mūsų krūtinės. Tai vis nelauktos stalmenos, kurios kaip upės pavasarį išsilieja iš savųjų krantų. Vyresnioji

Prof. V. K. Jonynas ir žmona su vilniečiais dailininkais R. Songailaite-Balčikonienė ir K. Bogdanu.

karta su savuoju žinių bagažu ir patirtimi tarsi galingi žuolai, vešliai matindami savas šakas iš gimtosios žemės sulčių, išugdė jaunąją kartą, kurios veržli jaunystė netelėpa savo mokytojų vieškeliuose, bet patį lauziai į paslaptingas gamtos ir sapnų pasaulio užvaras, kad meno džiaugsmas, jo jėga ir grožis pasiektų ir praturtintų šiuolaikinę tėvynę gyvenantį lietuvi. O lietuvis kūrėjas tuom pačiu atiduoda savo garbingą duoklę pasaulinio meno istorijai. Man buvo nuostabią gera tai matyti, lankant šiuos meno labirintus. Koks lietuvis tuom galėtų nesididžiuoti?

ZURNALISTAS:

— Nauja ir sena visada greta. Be abejonės, Jūsų akys užklidavo ne vien ties tuo, kas žviečia šios dienos žviežumu. Ar teko įdomiau pasišalinti į senuosius, istorinius paminklus? Ar teko pavarginti kojas rekonstruojamame Vilniaus senamiestyje? Tai, žinoma, įprastiniai turistų keliai, bet įdomu tradicinius klausimus patelkti žmogui, kurio, jei leistumėte, nevadinčiau turistu...

Prof. V. K. JONYNAS:

— Be mūsų garbingos praeities neturėtume kūrybingo lietuvių dabarties, todėl mūsų praeitis, o ypatingai jos kultūros palikimas mane itin domino. Lankiau tėviškes muziejus prie Rumšiškių, kuriame telkiama mūsų sodžiaus kultūra su globojamais autentiškais pastatais ir sodžių aplinka bei trobesių paskirtimi ir vidaus reikmenimis. Ir taip per trumpą laiką ten aplankiau Zemaitiją, Aukštaitiją, Suvalkiją ir savo gimtąją Dzūkiją. Ryškiau kaip daugelis tomy knygų tai man atskleidė mūsų protėvių gyvenimo būdą ir jų nutiestus mums kelius į dabartį.

Vilniaus ir Kauno kultūros paminklai, neišskiriant Trakų nuostabiųjų pusiasalio ir salos pilių, šiandien prikeliami iš letargo miego naujam gyvenimui ir naujam mūsų džiaugsmui. Atidengiami, tiriama ir konservuojama architektūros pastatai, kurie laiko tėkmėje buvo aprenkti „naujami rūbais“, pasiepdami mūsų amžių giliai praeitį. Tokios praeities atidengimas dokumentaliai prakalba į mus, nuo kokių amžių petys į petį mes žengeme su visu kultūringuoju pasauliu. Man giliau susipažinus su šiuo darbu apimtimi ir su koku moksliniu patyrimu ir melle šios srities darbu vykdomi, gimsta manye gilus dėkingumo jausmas jums. Negaliu išleisti iš akių ir tų asmenų, kurie, skirdami šioms darbams vykdyti kreditus, giliai supranta šio darbo prasmingumą. Ir kaip gali tuom visu nesidžiaugti?

ZURNALISTAS:

— Tai, kas per šimtmečius ir kas mūsų dienomis sukaupta Lietuvoje, tur būt, galėtų būti gaivinanti versmė dažnam išvykusių dailininkui. Pabuvoję prie jos, rodos, nesigallėjo nė vienas. Ką manytumėte apie panašių susitikimų impulsus kūrybai? Jums asmeniškai — taip pat...

Prof. V. K. JONYNAS:

— Kiekvienam gyvam lietuviui gimtoji žemė buvo ir paliks natūralus ir neišsėmiamas kūrybinis šaltinis. Niekad nesijaučiau nuo šio šaltinio nutolęs, ir jo versmės mane maitina visą gyvenimą. Todėl nesunku suprasti, su koku džiaugsmu aš iš naujo sėmiausi impulso atečiai.

ZURNALISTAS:

— Ačiū, profesoriau, už įdomias mintis ir gerus žodžius. Pabaigai leiskite grįžti truputį atgal. Ankstesnioji Jūsų kūryba Lietuvoje neblogai žinoma.

Savaitraščio skaitytojams būtų įdomu, kaip susiklostė Jūsų kūrybinis gyvenimas užsienyje?

Prof. V. K. JONYNAS:

— Mano gyvenimas užsienyje buvo ir yra kietas, jūra, per kurią tenka plaukti, yra svetima ir audringa. Atsikvėpiu Lietuvos žemėje ir įsikvėpiu į save vilties ir naujų jėgų, kad tolimesnė kelionė svetur palengves dėl patirties ir išpūdžių, kuriuos išsivežu iš gimtines.

Lietuva brangi, mano Tėvyne... graži, nes daugel vargų patyrel.

Džiaugiuosi, — kad savo dvasia nuo tėvynės nesirengiau ir nebuvau pabėgęs. Dėkoju visiems, kurie savo meile ir darbu tėvynėje ir tėvynėi taip nuostabią ją papuošė.

Draugams, kolegoms ir prieteliams už jų pastangas ir globą mano viešnagės metu priklauso mano ir žmonos nepamiršamas dėkingumas.

Komp. V. Banaičio opera Jūratė ir Kastytis bus transliuojama iš WFMT stoties (banga 98.7) rugpjūčio 18 d. 3:30 val. po pietų reguliarios operinės programos metu. Tai pati stipriausioji Midwest stotis, girdima keliose valstijose ir duodanti klasikinę muziką. WFMT įstaiga yra Hancock pastate, Chicagoje.

Kompozitoriaus ir dirigento Balio Dvariono vardas suteiktas Vilniaus pirmajai vaikų muzikos mokyklai. Ta proga mokykloje įvyko vakaras - koncertas. Kalba respublikos švietimo ministras A. Rimkus. Dešinėje A. Dvarionienė su dukra Aldona.

G. Svitojaus nuotrauka

THE ENGLISH VIENYBĖ

TOWNS IN LITHUANIA

Continued from previous issue

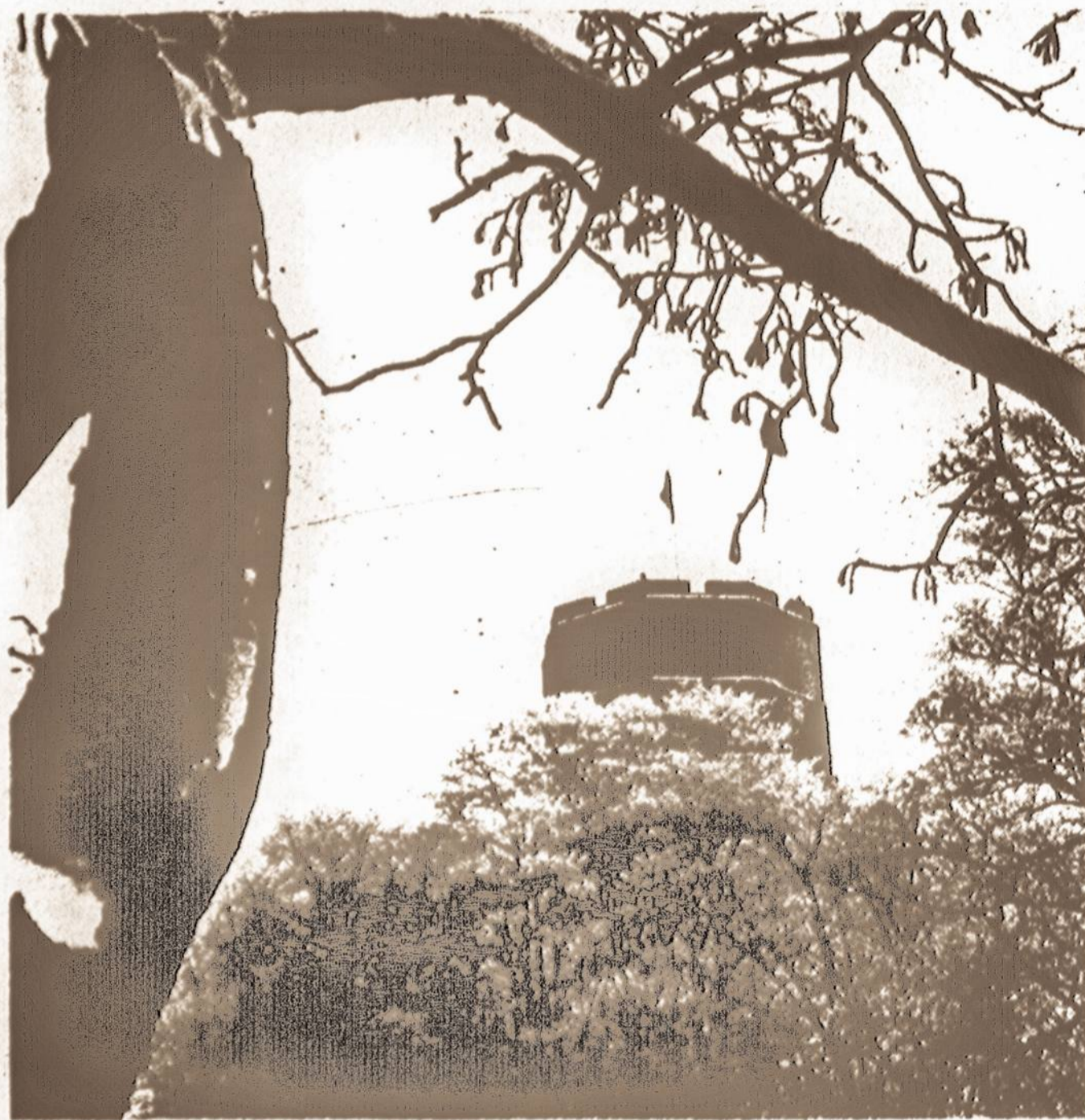
The early 14th century marked a revolution in military technique: the emergence of fire-arms brought about the necessity to urgently consolidate the country's defences. The old wooden castles were unfit for further use, so new castles, with solid fortifications, had to be built of brick and stone. Consequently, already by the late 14th and early 15th centuries most of the smaller castles, protected only by earthworks and timber palisades, had come out of use and were abandoned.

The construction of brick and stone castles went on according to the strategic plan of central state authority. At that time brick and stone castles in Vilnius, Medininkai, Krėva, Trakai, Kaunas and elsewhere were built and perfected. These castles had already their regular garrisons with infantry, cavalry, artillery and technical units.

In the 14th and 15th centuries Vilnius, in size and strength of its castles, was not inferior to the most important centres in East and Central Europe of that time. During the 1365-1402 period the Teuton Knights backed up by feudal West Europe, continuously attempted to capture the city, and more than once ravaged it, nevertheless, the castle's stone walls withstood the attacks.

The Upper Castle on Gediminas Hill, and the Lower at the foot of the hill composed a complex that influenced essentially the general structure and composition of Vilnius. The ensemble of these two castles was actually the cradle of Vilnius, the nucleus of its growth. It was a kind of acropolis, which preserved its significance throughout the course of the city's development.

Even today the capital of Lithuania is hardly imaginable without Gediminas Castle and its surroundings, though only separate fragments of this large defence complex of great architectural interest have survived: the entrance to the Upper Castle on the

A winter view of the ancient Gediminas Castle in Vilnius.

side, the walls of the castle's palace, the contours of the southern tower, the western tower (which was restored in 1948-49 to the design of architect E. Budreika, and where a museum of the city's history was set up in 1958).

The Lower Castle, too, was reconstructed several times. In the 16th century a fine palace in the Renaissance style was erected there, but the castle was severely damaged during hostilities in the 1655-61 period, and from the late 18th century onwards its walls and other structures were subjected to complete destruction. By the early 19th century not a single trace of the castle remained.

The beauty of Lithuania in its entirety is unimaginable without Trakai - a town which is adorned by numerous lakes and boasts a colourful history. Lake Galvė and the contours of a 14th- to 15th-century castle on its island stand out impressively against the town background. Not far off, on a peninsula, stand the ruins of another castle, of even more ancient origin. During the years 1956 to 1960 the castle on Lake Galvė was restored, the defence walls of its front part were made higher, and the keep (donjon) was rebuilt.

In 1965 at the London Exhibition of the architectural monuments the restoration project for the castle of Tra-

kai (by architects B. Krūminis and S. Mikulionis) won high evaluation and favorable comment.

The residential part of the castle, standing 6 feet above the level of the outer bailey, was protected by stone walls with solid buttresses. The residential building consisted of two parallel edifices separated by a narrow courtyard and a high keep (about 25 meters high). The keep had a gateway with a draw-bridge.

To be continued

Youngest Delegate at LAA Convention

The youngest delegate at the Lithuanian Alliance Convention in Boston, Mass., was A. Matulevicius of Erie, Pa., Lodge 216. Interviewed by Valerie Tysliava, he stated that instead of purchasing a new stereo set, he used his savings to attend the LAA Convention. Matulevicius does not speak Lithuanian, but is most anxious to learn the language of his forefathers, before the next Convention of LAA convenes in Chicago, Ill., in 1976.

Photo by S. Narkėliūnaitė
VIENYBĖ, July 12, 1974

Charlotte Saikowski Chief Editorial Writer for Christian Science Monitor

Charlotte Saikowski, a newspaper woman well known to Lithuanian readers for distinguished reporting from Moscow and Washington, recently was appointed chief editorial writer for the Christian Science Monitor, one of the great American newspapers. She heads an editorial staff of five.

Miss Saikowski succeeds Joseph C. Harsch, who has been chief editorial writer since 1971. Harsch will become a full-time columnist and roving correspondent.

Prior to her Washington assignment, Ms. Saikowski headed the Monitor's Moscow bureau from 1968-72, and the newspaper's Tokyo bureau for two years prior to that.

In 1973, Ms. Saikowski won both the Overseas Press Club and Sigma Delta Chia awards for foreign correspondence. The awards were presented for her coverage of the Soviet Union.

She first joined the Monitor staff in 1962 as a reporter in the New England bureau. Previously, she served for ten years on the staff of Columbia University's Current Digest of the Soviet Press. She is a graduate of Principia College, Elmhurst, Ill., and has studied at the Russian Institute and School of International Affairs at Columbia.

LITHUANIAN NEWSMAN HONORED BY COLUMBIA UNIVERSITY

Tom Stundza, urban-environmental reporter for the Gary (Ind.) Post-Tribune - won Columbia University's 1974 Paul Tobenkin Memorial Award for his articles documenting discrimination in the Gary community.

A. PETRUSEVICIENE RETURNS A STRANGER TO HOMELAND

Hartford, Conn. She's a stranger in her own country. What should be her native language is foreign to her. Until last month, she was one of 12 Americans held in the Soviet Union, some for decades.

New Jersey-born Anastasia Petrusevičienė, who sought an exit visa for 30 years, arrived to the United States on June 16. She said she was given no explanation why she finally was allowed to leave.

"This is a completely different country, but I think I'll get used to it", she said in an interview, speaking through a translator. "Everything is a completely different life - yes, I feel free, I'm not afraid".

The Soviet Union still retains 11 other United States citizens, despite improving U. S.-Soviet relations.

None is charged with any crime, and there is no explanation why they are not permitted to leave. Dissident sources say they are not in critical jobs or highly educated.

A White House spokesman said in Moscow that the plight of the 11 Americans and about 700 regular Soviet citizens who want to join relatives in the United States was brought up in the summit discussions. No results were reported, however.

Mrs. Petrusevičienė is reluctant to discuss her experiences, which included six years in a Siberian jail, and would not permit photographs.

The sources say people who recently have left Soviet-held countries generally are afraid to speak out because of possible Communist retaliation against friends and relatives left behind.

Now 60 and staying with a brother and sister-in-law here, she says she has no immediate plans.

"I would like to be a hairdresser", which she was in Lithuania, she said. "I want to work until I reach retirement".

But she added: "I don't know where to start, how to start. Up to now my main goal was to get here. I feel like a plant or a tree, taken from one place and put in another".

Meanwhile, she says, she would like to visit relatives in Chicago, and possibly stay there. She says she will study English at home.

Of the 11 Americans remaining in the Soviet Union, nine are U. S. citizens by birth, one thru American parentage and one thru naturalization.

The State Department will not release a list of 11, and says it can only raise the matter with the Soviets every six months and keep in contact with them.

Mrs. Petrusevičienė, born in Elizabeth, N. J., in 1914, was taken to Lithuania by her parents after World War I. She lived through Nazi and Russian invasions.

"I tried to get a permit to leave in 1944, 1945, but it was impossible. The officials told me they knew I was American-born", she said. "I didn't know my relatives were trying to get me over to the United States then and it was in 1957 or 1958, I found out my brother was trying to get me here", she said.

During Stalin's era she was jailed.

"In 1951, I was sent to Siberia, to a jail, not a work camp. I was there six years", Mrs. Petrusevičienė said. But she would not talk about her imprisonment and cried in mentioning it.

After I was freed from Siberia, I was allowed to return to Lithuania and allowed to work. I started applying right away again for permission to leave", she said.

Altho she sometimes was not allowed to travel to the U. S. Embassy in Moscow, she said that was the only harrassment she received during her later years in the Soviet Union.

She would not talk about politics and said, "I don't want to hurt anybody".

The sources say they do not know why the Soviets decided to let Mrs. Petrusevičienė leave Lithuania. They speculate that she may be a test case - that the Soviets want to watch how she acts and what she says.

Seeks Information About Lithuanians

Dear Sir:

I am gathering information pertaining to Lithuanian Americans, but due to the exhausted supply of references at my disposal I am in need of your assistance. I have listed topics of particular interest to my report. Your assistance in supplying me with information pertaining to any or all of these topics would be greatly appreciated. I will be happy to cover any costs and would appreciate your prompt cooperation. Below are my subjects of interest;

1. Ports of entry (statistics on when they came, how they came, how many, where entered, etc.)
2. Places of settlement and why
3. Reasons for coming
4. Contributions (famous Lithuanians)

5. Social Status, Standard of Living (before and after coming), and Occupations

6. Heritage and Culture (Religion, Language, Education, etc.)

I would like to again thank you for your cooperation in this matter, and will be looking for your prompt reply in the mail.

Thank you,

Jay LeBow
6611 Edenvale Road
Baltimore, Maryland 21209

Milda Jean Dupree and her sister Vivien Vaivada are visiting Costa Rica, as representatives of the Zen Institute Center in Rochester, N. Y. Milda Jean was sent there to set up a Zen Branch and Vivien is teaching yogi to the natives in Spanish.

7

Vytautas Širvydas, Vienių Senior Editor, became 76 years of age on July 2nd. At the Lithuanian Alliance Convention, which he attended for one day, a group of friends drank a toast to his health and sang the traditional "Ilgiausią Metų". Seated from left: Valerie Tysliava, Vytautas Širvydas, Helen Čižauskas and Helen Buchinskas from Chicago, Ill. Standing: Ono Yozėnas, Daniel Averka, Bronė Spudis and Mary Wasilko.

Photo by S. Narkėliūnaitė

Let's be Allied Lithuanians!

(THIS EDITORIAL BY VYTAUTAS ŠIRVYDAS WAS PUBLISHED IN TEVYNE PRIOR TO THE LITHUANIAN ALLIANCE CONVENTION, BUT IT IS AS PERTINENT NOW, AS IT WAS THEN.)

The forthcoming 58th Convention of the Lithuanian Alliance of America will be one in a long line of colorful and often stormy ones since the first constituent on August 15, 1886, in Shenandoah, Pa. —then deemed the "capital" of American Lithuanians on account of the number of Lithuanians residing there. There was never a dull moment at any of the Conventions up to 1930. Since then they calmed down to a better atmosphere of fraternal benevolence and became more social and businesslike.

In spite of continuous drop in membership - down to 7,710 at the end of 1972 from 9,361 at the end of 1967 (compared to 14,939 in 1940), the responsibilities are being manly met. In 1973 members paid \$417,978.47 in dues and fully covered the \$391,298.31 of death benefit liabilities.

However to the Founding Fathers of the Alliance fraternal benefits were not of primary importance, though they were inscribed in the official charter granted to the Alliance by the State of Pennsylvania on Nov. 4, 1889, and signed by one of the founders, Joseph Paukstys. The primary aims expressed in the Constitution and press articles were to create an honorable national image of Lithuanians among other nationalities and, most of all, to help Lithuania in her struggles for freedom from Tsarist oppression. The means to accomplish this was to unite all American Lithuanians in a broad Alliance, to publish books in the Lithuanian language (forbidden by the Russians until 1904), to establish Lithuanian schools (including a High School), and libraries, and create a permanent fund of "National Pennies" to finance Lithuanian national purposes.

These aims were expressly stated in a Constitution adopted by the 1895 Convention and printed in 1897 by Juozas Paukstys, one of the Founding Fathers. It decreed that the Alliance, its Executive Officers and all members without exception are bound to defend the interests of the Lithuanian nation and the Alliance and act that "concord, fraternity and unity" should rule among American Lithuanians.

The leaders of the Alliance have modernized the fraternal benefit features of the Alliance to make them attractive in the age of Social Security, Medicare and high-pressured insurance salesmanship. But for a red-blooded American Lithuanian the primary attraction should still be the ideals of the Founding Fathers - to unite all American Lithuanians in an organization dedicated to furthering the national ideals of the Lithuanian nation - freedom and being a "busy-bee" cultured Lithuanian.

Lithuanians we were born,
Let's be Lithuanians till death.
Birth gave us this high honor,
Keep it till the last breath!

Vytautas Širvydas

If you are not yet an American citizen, and have been in the United States five years - three, if you are married to a citizen - now is a good time to take steps to become a citizen. Last year, 116,215 immigrants were naturalized.

A 144-page handbook, explaining the requirements for naturalization and each step in the naturalization process, may be obtained from the American Council for Na-

tionality Services, 20 West 40th St., New York, N. Y. 10018.

134 questions and answers on American history and government, the Constitution of the U. S., the Declaration of Independence, and other relevant materials. Please enclose check or money order for \$2.00, payable to ACNS, for your copy of How to Become a Citizen of the United States. ACNS

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Sekant pavyzdžiu iš Lietuvos, kur renginiai, pavadinti Poezijos Pavasario vardu yra tapę vienais iš pagrindinių metų įvykių, Chicagoje irgi sumanyta kažką tai panašaus įvykdyti. Tą padarė jauna pora: dr. Jonas Boguta ir jo žmona Teresė (kuri Pautieniūtės pavarde rašo poeziją) užbaigai jų pravesių kultūrinių vakaronių Jaunimo Centro kavinėje.

Eglė Juodvalkytė Poezijos pavasaryje skaito savo kūrybą.

Sis Chicago Poezijos pavasaris susidėjo iš trijų dalių. Penktadienio (gegužės 31 d.) vakare buvo perduota poezija, įrašyta į juostas, ją pailiustruojant skaidrėmis kartais net penkiuose ekranuose. Įvairių poetų (jų tarpe buvo ir kūrėjų iš dabartinės Lietuvos) kūrybą perdavė: A. Antanaitis, J. Bradūnas (poeto Kazio sūnus), E. Juodvalkytė, L. Alenskas, R. Rudys, E. Pakštaitė, R. Vėžys, R. Stakauskas. Su savo skaidrėmis pasirodė: A. Grigaitis, J. Dovydenas, K. Izokaitis ir A. Kezys. Jeigu dauguma skaitytojų žymiųjų mūsų poetų kūrybą perdavė labai mėgėjiškai, tai vaizdinė dalis atrodė gerokai profesionališkai. Žinoma, to nelabai būtų galima pasakyti apie skaidrių parinkimą bei jų pritaikymą. Tačiau kaip eksperimentinė programa (panašaus pobūdžio renginys išėivijoje,

Chicagoje gyvena būrelis lietuvių foto menininkų, kurie verčiasi kaip profesionalai. Tokių tarpe, yra Aleksas Urba, Kastytis Izokaitis, Jonas Dovydenas ir kt. Nuotraukoje matomas Aleksas Urba (viduryje su barzda), Chicagoje turintis savo foto studiją, pokalbyje su Chicago lietuviams. Kairėje stovi Vienybės bendradarbis E. Šulaitis.

Z. Degučio nuotrauka

turbūt, buvo pirmą kartą), ji skaitytina nusisekusia. Gal tik kiek daugiau rimtumo buvo galima laukti iš pačių programos pravedėjų.

Sekancią dieną vyko gyvųjų poetų "gyvas" prisistatymas. Čia jų buvo pririnktas tuzinas be vieno. Tai jau nemažas skaičius, tačiau jų dauguma chicagiečiams girdėti jau ne kartą ir nebuvo nė vieno, kuris galėtų savo vardu labiau pritraukti poezijos mėgėją. Vakaro dalyvių sąrašas: R. Bičiūnas, E. Juodvalkytė, T. Pautieniūtė, V. Bogutaitė, A. Pečiūraitė, Ž. Bilaišytė, R. Vėžys, L. Sutema, kun. L. Andriekus, G. Tulauskaitė, K. Bradūnas.

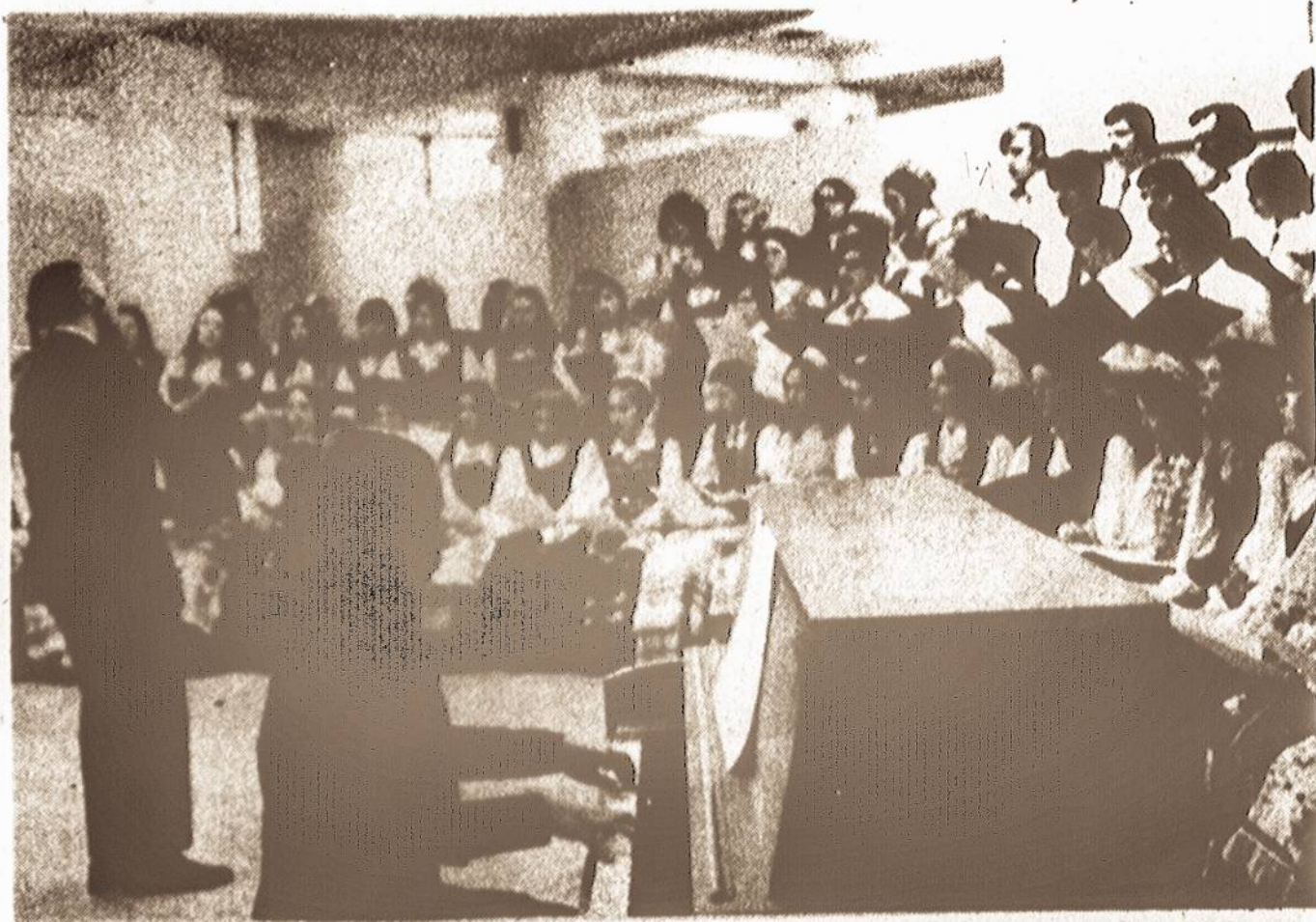
Jeigu poetų (sunku pasakyti ar jiems visiems toks titulus galėtų būti taikomas) skaičiumi būtų galima matuoti šio vakaro pasisekimą, tai ji reikėtų skaityti pavykusi. Šiaip jau vaizdas atrodė gana vidutiniškas.

Liūnė Sutema

Prieš vakarinę programą buvo dar vienas renginėlis, kuriame kalbėjo išeivių rašytojų draugijos pirm. kun. L. Andriekus. Taip pat buvo parodyti filmai ir skaidrės iš mirusiųjų poetų kun. M. Vaitkaus ir J. Aisčio gyvenimo.

Reikia manyti, jog kitais metais toks chicagietiškas Poezijos Pavasaris bus kiek šiltesnis ir kūrybingesnis. Tam, žinoma, jau reikėtų pradėti ruoštis nuo rudens, bet ne paskutiniaisiais mėnesiais. Lauktina, jog gyvųjų poetų, kurie negali atvykti į renginį, kūrybą skaitytų jie patys, o ne kiti. [eš.]

Chicago Jaunimo Centro choras, kuris minėjo dviejų metų gyvavimo sukaktį. Choro diriguoja F. Strolia.

E. Šulaičio nuotr.

Jauniasias Chicago choras

Chicagoje antruosius veiklos metus užbaigė Jaunimo Centro choras, kurio steigėju buvo kun. A. Kezys, S. J. o jo vedėju-dirigentu muz. Faustas Strolia. Šiam chorui talkina jaunųjų choristų tėvų komitetas, kuriam pirmininkauja P. Pranskevičius. Paskutinių metų laikotarpyje choras turėjo nemažą pasirodymų, kuriuose jis linksmino ne tik lietuvius, bet ir kitataučius.

Pradedant naujus 1973-74 veiklos metus, choras buvo pakviestas dalyvauti Vilniaus miesto 650-ties metų sukakties minėjime, spalio 21 d., Jaunimo Centre.

Kūčių naktį, choras giedojo Kalėdines giesmes per Piemenėlių Mišias, Tėvų Jėzuitų koplyčioje.

Sausio 19 d. Jaunimo Centro studentų ansamblis pirmą kartą viešai dainavo Vyčių pobūvyje, Balio Pakšto salėje.

Vasario 13 d. Jaunimo Choras, kartu su Žilvičio tautinių šokių grupe pasirodė Ford City prekybos centre suruoštame "Salute to Lithuania" festivalyje.

Vasario 24 d. choras dainavo lietuvių, estų ir latvių tautinių švenčių minėjime.

Choras, ruošdamas visus šiuos sėkmingai praėjusius pasirodymus, turėjo ruoštis ir savo didžiajam koncertui, kuris įvyko balandžio 6 d., Jaunimo Centre.

Koncerto programa buvo įvairi ir spalvinga. Joje dalyvavo virš 100 jaunimo. Šalia choro ir studentų ansamblio, koncerte dalyvavo tautinių šokių ansambliai - Žilvitių, vadovaujamas Vandos Stankienės ir Jaunimo Centro tautinių šokių grupė vadovaujama L. Braždienės, ir M. Eivaitės. Dalyvavo kanklių ir birbinių ansambliai, vadovaujami E. Pakštaitės ir B. Pakšto.

Gegužės 2 d. choras dainavo ateitininkų suruoštoje Pavasario šventėje Šv. Antano parapijos salėje, Ciceroje.

Gegužės 12 d. choras dalyvavo kompozitoriaus Lapinsko suruoštame Dariaus ir Girėno minėjime, Jaunimo Centre.

Gegužės 19 d. Jaunimo centro choras giedojo Dzūkų draugijos 5-rių metų sukakties šventėje, Tėvų Jėzuitų koplyčioje.

Gegužės 22 d. įvyko choro linksma vakaris Jaunimo centro didžiojo-

je salėje. Susirinko didelis būrys jaunimo ir kartu su muz. Fausto Strolios pianino ir akordeono palyda, linksmai dainavo ir vėliau vaišinosi Tėvų Komiteto suruoštom vaišėm.

Sis pasilinksminimas buvo suruoštas užbaigti choro darbo metų veiklą, bet choras gavęs pakvietimą pasirodyti birželio 9 d., Birželių įvykių minėjime, Ciceroje, mielai sutiko ir dar tęsė repeticijas šiam pasirodymui.

Šį chorą sudaro lietuvių jaunimas nuo 14 metų amžiaus. Visi jaunuoliai, kurie mėgsta lietuvišką dainą bei lietuvišką veiklą yra kviečiami į ji išijungti nuo ateinančio rudens. [eš.]

Dr. Petras Kisielius iš Cicero, Ill., naujasis Ateitininkų Federacijos vadovas, JAV LB Tarybos narys, Lietuvių Fronto Bičiulių veikėjas ir kitų organizacijų veiklus narys. Tai vienas iš šviesiausių ne tik Cicero, bet ir visos Amerikos lietuvių, prisidedantis ne tik savo pozityviu darbu, bet ir pinigų prie daugelio lietuviškų užsimojimų. Kaip toks jis yra dažnai puolamas Naujienų ir kitos kraštutinės spaudos, kuri po paskutiniųjų įvykių Lietuvių Bendruomenėje parodė, jog ji nebeterauja bendriesiems lietuviškiems interesams. E. Šulaičio nuotr.

SLA 228 vyrų Kuopa Chicagoje ruošia metinį lietuvių festivalį liepos 21 d., Polonia Grove, 4604 Archer Ave. Festivalis bus tarptautiniame ženkle. Valgiai ir gėrimai iš šių tautų: lietuvių, norvegų, suomių, austrų, lenkų, čekoslovakų, estų, vengrų ir švedų. Gros Joniko, Korosos ir Marion Lush orkestrai. Šie Chicago SLA vyrų Kuopos metiniai festivaliai sutraukia tūkstančius žmonių.

VIENYBĖ, 1974 m. liepos 12 d.

Pittsburgh, Pa. lietuvių grupė lankėsi Dayton, Ohio tarptautinėje tautų šventėje. Ta proga lankėsi ir lietuvių kolonijoje, taip pat šv. Kryžiaus lietuvių bažnyčioje. Nuotrauka prie Trijų kryžių. Grupė domisi, kaip lietuviai veikia kitose lietuvių kolonijose.

M. Ziakus-Turner nuotrauka

CONNECTICUT LIETUVIAI MINĖJO IŠVEŽTUOSIUS

Birželio 16 d., sekmadienį, Hartfordo ir New Britaino lietuviai paminėjo baisiuosius birželio įvykius, kai prieš trisdešimt trejus metus rusai komunistai dešimtis tūkstančių lietuvių (ir kitų baltiečių) gyvuliniuose vagonuose išvežė, pasak vysk. A. Baranausko, "Už Uralo - žemės galo" arba į tolimąjį Sibirą sunkiems darbams, speiguotiems šalčiams, rusų - budelių kančioms ir negailestingai mirčiai.

Hartforde į lietuvių pamaldas šv. Trejybės bažnyčioje suėjo organizacijos su vėliavomis, o moterys ir mergaitės buvo apsirengusios tautiniais kostiumais.

Šv. mišias aukojo ir pamokslą pasakė kun. Vytautas Bitinas. Per mišias, muz. Jurgio Petkaičio diriguojamas, giedojo Aido choras. Be to, gražiai patrimtavo muz. J. Petkaičio sūnus Petras Petkaitis. Pabaigai choras pagiedojo JAV ir Lietuvos himnus.

Sia proga Hartforde buvo sudaryta delegacija, kuri aplankė miesto mэрą George Atkinson, o jis išleido šiai dienai pritaikintą proklamaciją.

☆ ☆ ☆

New Britain taip pat panašiai buvo paminėti tie baisieji išvežimai per lietuvių pamaldas šv. Andriejaus bažnyčioje. Prieš mišias, nešdami JAV ir Lietuvos vėliavas, į bažnyčią suėjo uniformuoti lietuviškais kostiumais berniukai ir taip pat tautiniais rūbais apsirengusios moterys ir mergaitės.

Šv. mišias aukojo ir pamokslą pasakė klebonas kun. Edvardas Gradėckas. Per mišias giedojo, muz. Jono Beinoriaus diriguojamas, šv. Andriejaus lietuvių parapijos choras. Pabaigai choras pagiedojo JAV ir Lietuvos himnus bei giesmę už tėvynę "Apsaugok, Aukščiausias".

Hartfordo "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valanda savo programoje tą dieną taip pat jautriai paminėjo išvežtuosius, duodama atitinkamų giesmių ir dainų. Ypač skaudu ir graudu buvo klausytis Fausto Strolios "Vežė mane iš namų". Be to, buvo perduota Vyr. Lietuvos IŠL. Komiteto kalba. Nikitos Chruščėvo džiaugsmas dėl Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupacijos (iš jo "Remembrance") ir kita.

Tai labai gražu, kad lietuviai tuos tragiškus trėmimus prisimena, ir šis paprotys niekad neturėtų išnykti, kol lietuvių tauta bus gyva ir kol kovos už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

GRAŽI IR GAUSI BUVO LAP KLUBO GEGUŽINĖ

Birželio 9 d. Hartfordo LAP klubas savo parke (Lighthouse Grove Park), High St., East Hartford, Conn., surengė puikią ir didžiulę gegužinę - pikniką. Joje dalyvavo, sprendžiant iš parduotų bilietų, apie tūkstantis trys šimtai žmonių. (Eleonors Minukienės pranešimas).

Gegužinė prasidėjo 12 val. vidudienį ir tęsėsi iki sutemos. Čia buvo daug skanių lietuviškų valgių, kuriuos gamino nuolatinės darbščiosios klubo šeimininkės. Gražiai veikė ir baras, kuriame dirbo čia nuolat besidarbuoją vyrai.

Nuo 4 val. atvyko ir orkestras su Johnu Martinu priešaky. Gražu buvo matyti, kaip net pagyvenę pensininkai miklino kojas. . .

Gi aikštelėje pasirodė ir mokyklinio amžiaus jaunimas su įdomiu sportu: žaidimas su maišais, vandens stiklinėmis, ietimis, sviedinukais ir kita kuo. Žaidimus pravedė skautų vardu Aldona Saimininkienė, Danguolė Banevičienė ir Mikas

Banevičius. Šis nepaprastas sportas labai domino žiūrovus.

Paskui buvo ir laimėjimų, kuriems dovanas paaukojo gegužinės dalyviai ar buvo paskyrusi klubo valdyba.

Į gegužinę buvo atvykę atsisveikinti Antanas Giedraitis su poniu. Jie išvyksta gyventi į Californiją. Antanas Giedraitis savo laiką buvo didis visuomenininkas. Gyvendamas New Britaine, prie šv. Andriejaus lietuvių bažnyčios pastatydino lietuviško stiliaus kryžių žuvusiems už Amerikos ir Lietuvos laisvę atminti. Tik dabar jį suėmė strėnų liga, ir jis mano, kad šiltas Californijos klimatas jį sustiprins. Californijoje Giedraičiai turi du sūnus.

Dabar su tėvais išvyksta ir duktė Danutė, žentas ir Romas Grajauskas. Juodu yra taip pat nepamainomi visuomenininkai. Danutė ir Romas Grajauskai yra buvę L. B. Hartfordo apylinkės pirmininkai. Danutė Grajauskienė, be to, yra lietuviškų knygų ir lietuviškų plokštelių platintoja. Gi Romas Grajauskas daug yra prisidėjęs prie visuomeninių darbų, daug padėjęs LAP klubui, o ypač dabar prie šios gegužinės parengimo.

Iš viso, reikia pasakyti, kad ši LAP klubo gegužinė praėjo labai puikiai.

Jonas Bernotas

Solistė Salomėja Valiukienė dalyvavo populiariame Rogers ir Hammerstein muzikiniame veikale "The sound of Music", kurį pastatė New Haven, Conn. The Unitarian Players grupė. Siame veikale ji sukūrė motinišką vienuolyno vyresniąją moterį. Jos sodrus mezzo balsas ypač stipriai pasireiškė dainoje "Climb Every Mountain".

Minkų tradicinis radijo piknikas

Seniausios lietuviškos radijo programos Naujojoje Anglijoje vedėjai rengia 40 metų sukaktuvinį metinį pikniką, sekmadienį, rugpjūčio-August 11 d. gražiam lietuviškame Romuvos Parke, Brockton, Mass.

Programa prasidės 4 val. po pietų. Programoj dalyvaus Lietuvių Taut. Šokėjai vad. Onos Ivaškienės. Svečiai šokėjai šiemet bus Armėnų šokėjai, kurie šoks Armėnijos ir Moldavijos šokius. Bus metinis rinkimas gražuolės "Miss Lithuania of N. E."; taipgi bus šokių varžybos prie Mickey Haberek orkestro su dovanomis nuo Louise Day Hicks.

Komitete rinkti gražuolę ir geriausius šokėjus apsiėmė: Ona Ivaškienė, Laima Kontautienė, 1951 metų gražuolė "Miss Lithuania of N. E.", Juozas Casper, Henrikas Čepas ir Povilas Jančiauskas.

Skanius, lietuviškus valgius gamins gerai žinoma, populiari šeimininkė Monika Plevokienė ir jos pagalbininkės. Bus visokių, skanių gėrimų ir lietuviško sūrio.

Pirmoji laimėjimo dovana bus automobilis, dovanotas J. Kairio, sav. Fitzmaurice Motor Sales ir Service iš Brocktono; \$100, taupa So. Boston Savings Banke ir daug kitų naudingų laimėjimų ir įžangos dovanų.

Autobusai išeis nuo So. Bostono Liet. Piliiečių Klubo 1:30 val. po pietų. Autobusus išleis Jonas Valiukonis iš So. Bostono. Įžanga į pikniką suaugusiems \$1.00, vaikams 50 c.

Ruoškitės dabar susitikti su gimimėmis, draugais, ir pažįstamais lietuviškos radijo programos 40 metų sukaktuviniame, metiniame piknike Romuvos Parke, rugpjūčio-August 11 Brocktone.

Steponas ir
Valentina Minkai

Paminklinis kryžius, pastatytas prie šv. Andriejaus lietuvių bažnyčios New Britaine, Conn., žuvusiems už Amerikos ir Lietuvos laisvę.

Idėja ir nuotrauka
Antano Giedraičio

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Vak. Vokietija laimėjo

Pasaulio futbolo pirmenybės šalia olimpinų žaidimų, turbūt, yra patys žymiausieji pasaulio sporto įvykiai, kurie vyksta kas 4 metai. Keistu sutapimu pernai V. Vokietijoje buvo praversti olimpiniai žaidimai, o šiemet ten vyko baigminiai pasaulio futbolo pirmenybių susiti-

mai. Iš 16 į V. Vokietiją suvažiavusių geriausių pasaulio futbolo komandų liepos mėnesio pradžioje buvo belikę 4, kurios čia rungsi dėl taurės. Į šį ketvertuką pateko trys vienuolikės: V. Vokietija, Olandija ir Brazilija, kurioms ten vieta buvo maždaug numatyta sporto žinovų ir viena - Lenkijos, kuri čia išibriovė gana nelauktai.

Gerokai savo žaidimu pradžiuo ir planai, kurie dar prieš finalą sulupo ligšiolinius čempionus brazilus. Šie tegalėjo kovoti tik dėl trečios vietos (tose rungtynėse juos nugalėjo lenkai). Finalas suvedė abi Europos komandas: V. Vokietiją ir

Olandiją. Čia gal kiek didesnės laimės dėka nugalėjo vokiečiai, įveikę savo varžovus 2:1. Pačios rungtynės nebuvo įdomios, nes vokiečiai prieš pirmojo kėlinio pabaigą pasiekę antrąjį įvartį, po pertraukos suėjo į gynimą ir stengėsi išlaikyti persvarą, kas jiems ir pavyko. V. Vokietijos futbolininkų garbę kiek sugadino R. Vokietija, kuri anksčiau susitikimuose juos suplėkė 1:0. Bet šis pralaimėjimas V. Vokietiją nenustūmė nuo užsibrežto kelio siekti taurės.

Tai buvo antroji V. Vokietijos futbolininkų pergalė pasaulio futbolo pirmenybėse. Pirmą kartą jie pasipuošė nugalėtojų titulu 1954 m., kuomet baigmėje jie sukulė Vengriją 3:2. Po to futbolo galiūnų areną užviešpatavo Brazilija, kuri 1958, 1962 ir 1970 metais nusinešė taurę. Tik 1966 m. jų pergalė serija buvo pertraukta, kuomet taurė atiteko anglams.

Rusai - Šachmatų Olimpiados nugalėtojai

Beveik tuo pačiu metu, kuomet iš viso pasaulio suvažiavę futbolininkai spardė kamuolį žaliose V. Vokietijos aikštėse, į Ničą, Prancūzijoje sugūžėję šachmatininkai bandė atakuoti savo varžovų karalius šachmatų lentose.

Kaip ir buvo galima laukti, šachmatų olimpiadą laimėjo sovietiniai didmeisteriai, kurie tokią pergalę pakartoję jau dviliktą kartą iš eilės. Ir šioje olimpiadoje rusai nepralaimėjo nė vieno susitikimo, surinkdami 46 taškus. Antroje vietoje isitvirtinę jugoslavai atsiliko 8,5 taško. Trečiąją vietą pasidalino bulgarai ir amerikiečiai su 36,5 taško. Tačiau trečioji vieta buvo pripažinta JAV atstovams, kadangi jie pasiekė daugiau pergalų.

Pas laimėtojus žaidė visas sovietinių šachmatininkų elitas: B. Spaskis, V. Korčojus, M. Talis, A. Karpovas, T. Petrosianas ir G.

Kuzminas. Tuo tarpu JAV komandoje nesimatė pasaulio čempiono R. Fisherio, kuris po savo pergalės nesiteikia niekur rungtyniauti.

Jis net grąšina neginti savo titulo kitais metais, jeigu pirmenybės nebus praverstos pagal jo pageidavimus. Olimpiados metu vykusiam šachmatų kongrese buvo nutarta jog R. Fisheris prieš A. Karpovo - V. Korčojaus mačo laimėtoją žais iki 10 pergalų, bet ne daugiau kaip 36 partijas. Jei nė vienas iš dalyvių nepavyks laimėti 10 partijų, tai nugalės tas, kuris bus surinkęs daugiau taškų. Jeigu abu turės lygiai taškų, pasaulio čempionu pasiliks R. Fisheris. Tačiau Fisheris su partijų apribojimu nenori sutikti ir siūlo neapsiriboti tik 36 partijomis. Tačiau delegatai su Fisherio padiktuotomis sąlygomis nesutiko ir tik pabrėžė, jog vienas asmuo turi sutikti su daugumos valia.

Simą Kudirką lankys motina ir vaikai

- Seamen's Education Federation biuletenio Nr. 4 paskyrė Simo Kudirkos reikalui su antrašte "Kudirkos motina ir vaikai jį aplankys."

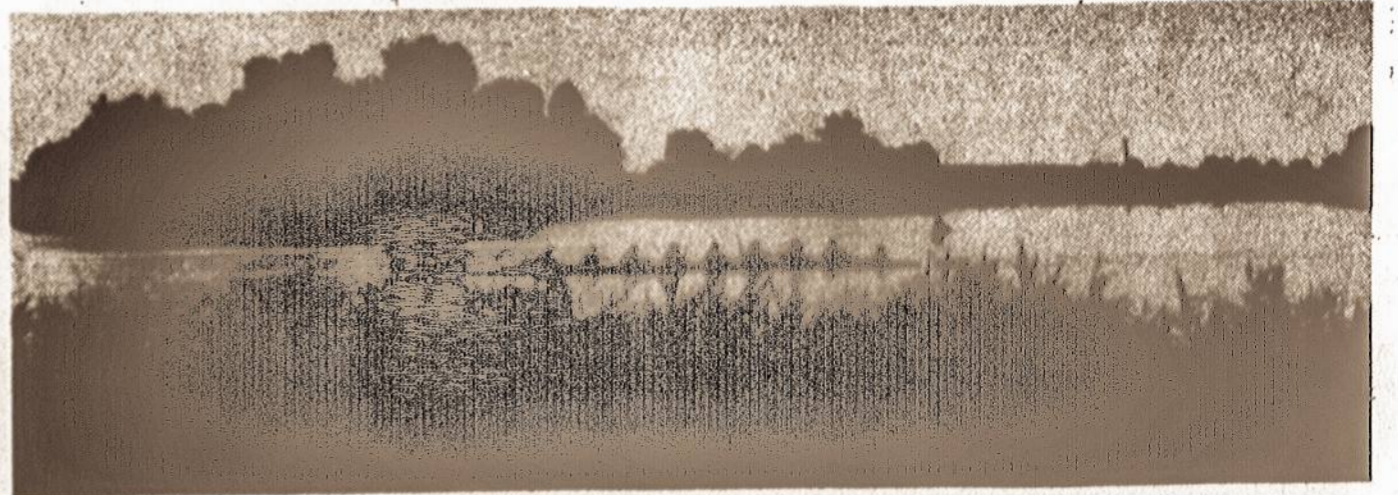
Biuletėny rašoma:

"Žiniomis iš Lietuvos, sovietai davė leidimą Marijai Šulskienei ir jos dviem vaikaičiams aplankyti sūnų, Simą Kudirką, kuris dabar atlieka 10 metų bausmę sovietų darbo stovykloje. Dar pranešta, kad valdžia duos automobilį su šoferiu. Kelionė prasidės pirmadienį, liepos 15, 1974.

"Tai didelis politikos pasikeitimas", rašoma biuletėny. "Anksčiau nebuvo galima turėti jokio kontakto tarp motinos ir sūnaus. Šulskienė

keliavo į Uralo regioną pernai gruodžio mėnesį, norėdama jam pristatyti bent kiek maisto ir drabužių, bet nebuvo prileista. Registruoti laiška, prieš tris mėnesius S. E. Federation pasiūstti jo adresu (Camp 36, Perm, dėžutė VS 389-36, Kucino miestelis, Kusovsky Regionas, USSR) buvo priimti ir pasirašyti kalėjimo pareigūnų, ne Simo".

Aušra Mačiulaitytė-Zerr yra pakviesta lietuvius atstovauti Philadelphia miesto Bicentennial komitete, kurį sudaro žymūs Philadelphia miesto biznierių ir veikėjų padėti ruošti JAV 200 metų sukakties minėjimą 1976 m.

Trakai šiuo metu yra tapę viena iš didžiausių irklavimo bazių ne tik Lietuvoje, bet ir visoje S. Sajungoje. Čia vyksta visa eilė tarptautinių sporto varžybų. Neseniai ten buvo praverstos "Gintarinių irklų" pirmenybės, kurios sutraukė apie 600 irkluotojų iš 12 tarybinių respublikų, o taip pat ir iš Vokietijos, Rumunijos bei Čekoslovakijos. Pergalių pasiekė ir Lietuvos irklinin-

kai. Nugalėtojų tarpe buvo Vilniaus žalgiriečių keturvietė su vairininku, G. Ramoškienė, kuri yra Europos čempionė (vienvietė valtis), Kauno Žalgirio porinė keturvietė.

Nemaža Lietuvos irkluotojų vėliau dalyvavo varžybose Maskvoje, kur jie irgi pasipuošė nugalėtojų titulaus. Čia vėl pergalę iškovoję G. Ramoškienė ir Vilniaus Žalgirio keturvietė valtis.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radzionas, savininkas

MŪSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY - MUTUAL FUNDS - INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudas, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrutis - Tel. VI 7-4477

87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

Šis kuklus lietuviškais motyvais paminklas stovi ant Vinco Krėvės kabo Philadelphijos Holy Cross kapinėse. Jis ilgam primins ne tik tos kolonijos, bet ir kitų Amerikos vietovių lietuviams, kad čia palaidoti žemiškieji mūsų žymiausio literatūros klasiko palaikai. Tačiau kūrybinis rašytojo palikimas išliks su lietuviams amžinai. Šiemet liepos 7 d. sukako 20 metų nuo Vinco Krėvės mirties. Sukaktį plačiai prisiminė lietuviškoji visuomenė, o ypač philadelphiečiai.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; Vakare 738-1946.

ČIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
priimtama kaina.

1883 Madison Street ● Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

Trumpai iš visur

Dr. Jonas Hermanavičius, 1948 m. iš Vokietijos atvykęs į Venezuelą ir įsikūręs Guarico mieste, buvo iškilmingai pagerbtas gubernatoriaus rūmuose už nuopelnus kaip gydytojas ir humanistas šio krašto žmonėms. Jis buvo apdovanotas Venezuelos nepriklausomybės didvyrio gen. Jacinto Lara aukščiausio laipsnio ordinu. Spaudoje plačiai aprašyta dr. Hermanavičiaus pastangos planuojant ir įgyvendinant vietos gyventojų tarpe higieniško gyvenimo sąlygas. Jo vardas įtrauktas į didžiųjų Venezuelos gydytojų-humanistų eiles.

Algis Zaprackas paskirtas direktorium Michigan gubernatoriaus Wm. C. Milliken tautybių komitete. Detroito Žurnalisto skyriaus iniciatyva buvo sukviestas spaudos ir radijo žmonių pasikalbėjimas su naujai paskirtu tautybių direktorium. Dalyvavo Michigan respublikonų tau-

tybių pirmininkas adv. Algirdas Ambrose, Spaudą atstovavo A. Nakas, A. Grinius, J. Gaižutis ir Vl. Selenis; radijo - S. Garliauskas ir A. Zapareckas.

Ona Baniulienė, 89 m. amžiaus, gyvenusi Brooklyne, mirė liepos 3 d. St. Mary's ligoninėje. Jos vyras Julius Baniulis, miręs 1943 metais, buvo poetas, Amerikos lietuvių laikraščių bendradarbis, daug metų dirbęs Vienybės spaustuvėje, kaip linotipininkas.

Jonas Gasiūnas, Laisvės redakcijos narys, apie 80 m. mirė ir palaidotas Cypress Hills kapinėse, Brooklyne. Liko žmona Valerija ir giminių Amerikoje ir Lietuvoje.

Gus Diržulaitis, SLA 38 Kp. narys, gyvenęs Coney Island mirė liepos 12 d. Palaidotas Cypress Hills kapinėse, Brooklyne.

DAVENPORT 6-1658

ESTABLISHED 1941

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MASPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS

EDWARD A. KODIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISER

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS.

VIENYBĖ

Pavergtų Tautų Savaitė New Yorke prasideda liepos 14 d. ir tęsis iki liepos 20 d. Liepos 14 d. - pamaldos Sv. Patriko katedroje 10 val. ryte; 11 val. paradas į Central Park Mall orkestrinę, kur bus speciali programa pavergtom tautom. Programos komentatorė Regina Rūta Zymanaitė; pagrindinis kalbėtojas Ilmar Pleer ir tautiniai šokiai. Ryšių ir informacijos reikalų tvarkytoja - Helen Kulber.

Algirdas Kačanauskas, Apreiškimo parapijos vargonininkas, tebeguli Cabrini Health Care Centre, 227 E. 19th St., New Yorke. Muziko Kačanausko sveikata gerėja, tikisi greitai iš ligoninės išėiti.

Tautos Fondas jau yra inkorporuotas New Yorke valstijoje. Oficialus jo pavadinimas yra **Lithuanian National Foundation, Inc.** (Tautos Fondas). Fôndui vadovauja prel. Jonas Balkūnas, kurio adresas: 64-14 56th Road, Maspeth, N. Y. 11378 (tel. 212 326-2236, arba 212 752-0099. Fondas ir jam duodamos aukos yra "tax exemption", t. y. atleistos nuo mokesčių.

Juozas Tysliava su žmona Coral atostogų išvyko į Blue Water Manor prie Lake George, N. Y. valstijoje, Slivyną ir jų dukros Ellen Sukienės populiarių ir gražų rezortą. Šią vietą Juozas prisiminė iš vaikystės laikų, kai vieną savaitgalį ten lankėsi su tėvais ir seneliais.

Onos Yozėnienės vyro Stanley mirties metinės bus paminėtos liepos 27 d. Jis mirė nuo vėžio prieš metus laiko. Buvo policijos tarnyboje. Maspetho Atsimainymo par. bažnyčioje bus pamaldos 9 val. ryte, vėliau prie kapo prisiminimas, L. I. National Kapinėse, Farmingdale, N. Y., ir pietūs Belecko svetainėje, Ridgewoode.

Albertas Laurinčiukas, Vilniaus Tiesos vyr. redaktorius, vėl viešėjo Amerikoje. Atvyko su grupe laikraštinių. Dalyvavo juodukų suvažiavime Pittsburgh, Pa., San Francisco, Los Angeles, Washingtone ir New Yorke.

Prof. dr. Jokūbas Stukas ir žmona Loreta mums rašo iš kelionės po Europą: "Sveikiname Jus iš Salamankos, tik ne Lietuvos, bet Ispanijos. Jau buvome Vokietijoje, Belgijoje ir Prancūzijoje". Dr. Stuko Lietuvos Atsiminimų radijo programai, jam išvykus, vadovavo Irena Veblaitienė.

Jonas Grybas, filmininkas, staiga susirgo lengvu širdies priepuoliu. Dalinai paraližuota kairioji kūno dalis. Guli Jamaica ligoninėje, kambarys 270.

Dramos aktorius Vitalis Žukauskas, prieš išvykstant į Europą su Lietuvos Vyčių ekskursija. Lietuviškose kolonijose jis atliko savo meninę programą.

Vienybės red. Jonas Valaitis SLA Seime Bostone kalbasi su **Chicago** vyrų kuopos delegatu **Vytautu Uzniu**. Jis, būdamas kareiviu, II Pas. karui dar nepasibaigus, daug padėjo Paryžiuje gyvenantiems pabėgėliams iš Lietuvos. Per V. Uznių Vienybė tada kas savaitę **Broniui** Railai ir jo šeimai siuntė įvairių gėrybių, iš kurių jie ir pragyveno.

DR. KOSTAS JURGĖLA IŠĖJO Į PENSIJĄ

Amerikos Balso posėdžių salėje Washingtono birželio 27 d. įvyko tarnybinis atsisveikinimas su pensijon išeinančiais trijų baltiečių skyrių pareigūnais - Lietuvos sk. vedėju dr. K. Jurgėla, Estų sk. vedėju J. Kitzbergu ir Latvijos sk. ved. pavaduotoju A. Lauberts. Kalbėjo Europos divizijos vedėjas W. Warner, kuris pasisakė su Baltijos kraštų žmonėmis susipažinęs jau 1947 metais, kai jis buvo Europoje UNROS pareigūnas, ir todėl jis gerai supranta Baltijos tautų nelaimę. Po to kalbėjo Amerikos Balso direktorius Giddens, kuris iškėlė pasitraukiančių aukštą kvalifikaciją ir didelį patriotizmą.

Atsisveikinime taip pat dalyvavo valstybės departamente buvęs pareigūnas Vedeler, kuris buvo Europos sk. valstybės departamente vedėjas, kai Amerikos Balso programos baltiečių kalbomis buvo pradėtos 1951 metais.

Į atsisveikinimą buvo susirinkę apie septyniasdešimt žmonių - Amerikos Balso pareigūnai, Euro-

pos skyrių vedėjai ir baltiečių skyrių tarnautojai.

Dr. K. Jurgėla į Amerikos Balsa įsijungė 1951 m. ir nuo to laiko buvo Liet. sk. vedėjas. Prieš tai jis buvo Amerikos Lietuvių Informacijos centro New Yorke direktorius, o dar anksčiau dirbo Lietuvos konsulate New Yorke.

Dr. Jurgėla yra gimęs 1904 m. birželio 22 d. Amerikoje. Yra baigęs teisės mokslus ir įsigijęs advokato teises. Jis yra apgynęs disertaciją Fordhamo u-te, kuris jam suteikė daktaro laipsnį. Dr. Jurgėla yra išleidęs Lietuvos istoriją anglų kalba ir keletą kitų knygų lietuvių ir anglų kalbomis.

Dariaus ir Girėno tragiško skridimo pr Atlantą 41-masis metinis minėjimas įvyks liepos 20, šeštadienį, 3 val. popiet Lituanica Aikštėj kampas (Union Ave. ir Stagg St.), Brooklyn, N. Y. Minėjimo programą praves Dariaus ir Girėno paminklo komiteto pirm. Bronė Spūdienė.

Profesorius dr. Jokūbo Stuko vadovaujama Lietuvos Vyčių ekskursija, kuri tris savaites važinėjo po Vakarų Europą, jau sugrįžo į namus. Nuotraukoje ekskursijos dalyviai matomi Kennedy aeroporte prieš jiems išvykstant į Vokietiją birželio 27 dieną.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos
VIENYBĖ, 1974 m. liepos 12 d.